

SUOMEN TEOLLISUUSLEHDEN

KOTITAIDE

Huonesisustusta ja taideteollisuutta varten

IV vuosikerta VII-VIII Joulukuu 1905

Lukuisain tunnettujen arkkitehtien ja taiteilijain toimittama

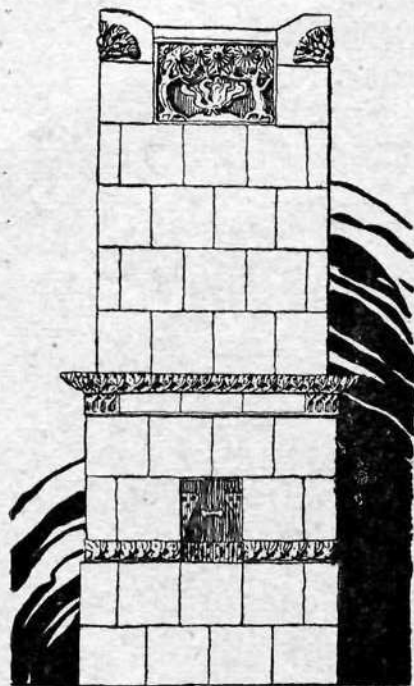
Vastaava toimittaja Vilho Penttilä.

Toimittuspaikka: Vladimirkatu 9. * Auki 10-2. * Puhelin 644. * Postiosoite: Suomen Teollisuuslehden Kotitaide. * Tilaushinta 6 markkaa. * Ilmestyy 8 numeroa vuodessa vähintään 20 kuvaliitteen seuraamana. * Joulunumero on muita laajempi. ☉ ☉ ☉

SISÄLLYS: KIRJOITUKSIA: NUUTAJÄRVEN LASITEHTAAN PIIRUSTUSKILPAILU TAITTEELLISTEN MALLIEN AIKAANSAAMISEKSI HALPAHINTAISEN LASITAVARATEOLLISUUDEN ALALLA. ☉ KANGASKUDOKSET TAIKETEOLLISUUDEN YHTENÄ OSANA. ☉ TAIKEMIETELMIÄ. ☉ NEUVOJA: (PULIIRAUKSEN POISTAMINEN VANHOISTA HUONEKALUISTA. — VESITÄPLIEN POISTAMINEN LAKEERATUISTA HUONEKALUISTA. — VERKAA TAI NAHKAA KIINNITETÄÄN PÖYTÄLEVYILLE. — KUMI JA NAHKA YHDISTETÄÄN TOISIINSA). ☉ TEKSTIKUVIA: NUUTAJÄRVEN LASITEHTAAN PIIRUSTUSKILPAILUSTA VESIKARAHVIA, -LASIA JA -KANNUA VARTEN: I PALK. . . H. WILENIUS - II PALK. . . O. ELENIUS - III PALK. . . H. WILENIUS - LUNAST. EHD. . . E. NYLUND. — NUUTAJÄRVEN LASITEHTAAN PIIRUSTUSKILPAILUSTA KUKKAVAASEJA VARTEN: I PALK. . . W. JUNG - II PALK. . . O. ELENIUS - III PALK. . . A. V. RANCKEN - LUNAST. EHDOTUKSIA: O. ELENIUS, E. ELENIUS, E. SVENSSON JA W. LÖNNBERG. — HERRAN KAMARIN KALUSTO (VALOKUV. MUK.) . . W. THOMÉ. — KELLOKAAPPI . . U. ULLBERG. — KUOPION KÄSITYÖKOULUSSA TEHTYJÄ HUONEKALUJA . . BJÖRN. ☉ KUALIITTEITÄ: SALIHUONEEN KALUSTO (VALOKUV. MUK.) . . W. V. ESSEN. — RUOKAHUONEEN KALUSTO (VALOKUV. MUK.) . . U. ULLBERG. — TOIMISTOHUON. SISUSTUSTA K-O-PANKISTA WIIPURISSA (VALOKUV. MUK.) . . USKO NYSTRÖM—VILHO PENTTILÄ. — SOHVA, PÖYTÄ JA TUOLIA (2 LIITETTÄ PIIRROSTEN MUK.) . . VILHO PENTTILÄ. — AUG. SNELLMANIN SALINSISUSTUS OULUSSA (3 LIITETTÄ VALOKUV. MUK.) . . W. THOMÉ.

Turun Kaakeli- Tehdas

myy halvimalla aivan
uusmallisia kotimaisten
arkkitehtien piirustusten
mukaan valmistettuja uu-
nia sekä saleja että ruoka-
saleja ja jokapäiväishuo-
neita varten. ○○

Näyttelyvarasto
Helsingissä,
Iso Roobertinkatu 25.

Th. Wulff Paperi- ja Piirustus- tarpeiden kauppa

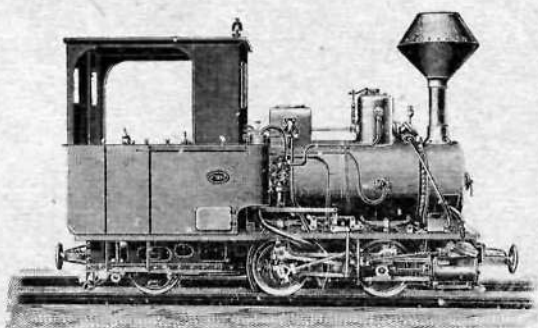
Helsingissä Pohjois-Esplanaadinkatu 43.

Raikenlaatuisia 1:ma Piirustustarpeita

halvimpiin hintoihin.

Veturitehdas Krauss & Comp.

Mynchen ja Linz a. D.

Toiminimi perustettu v. 1866.

Työnkotiin luku 1.200

Vetureita kaikkea suuruutta niinhyvin normaali- kuin kapearaiteisia ratoja varten.

Tenderivetureita »Krauss'en järjestelmää» niinhyvin pää-, sivu- kuin kapearaiteita varten.

4,400 veturia hankittu vuoteen 1901.

Toiminimi on hankkinut Suomeen 11 kapearaiteen veturia.

Pääasioimisto Suomessa:

Insinööritoimisto Zitting & C:o, Helsinki.

Ratakiskoja, pyöriä ja akseleja aina varastossa.

G. W. Sohlberg

— Helsinki — Metsästäjänkatu 4 —

Valmistaa, kaikkia peltisevän ammattiin kuulu-
via rakennustarpeita, nimittäin vesikattoja mus-
tasta ja galvanoidusta pellistä, laskutorvia,
koneella tehtyjä polvia, vaasia, kolosseja, vii-
riä sekä muita sinkkikoristeita. Ilmaläppiä
(venttiiliä) eri kokoa ja mallia. Kylpyammeita
ja vedenlämmitysuunia. — Kirkkoihin kamii-
noita ja ukkosenjohteita.

— Kaikki mitä huokeampiin hintoihin. —

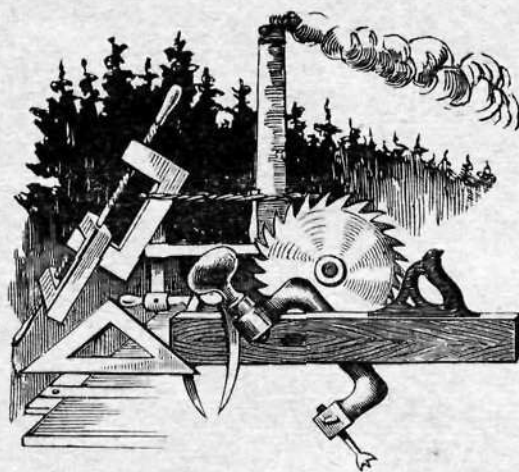
Kustannus-arvioita ja hintaluetteloja lähetetään pyynnöstä.

HELSINGIN PUUSEPPÄTEHDAS OSAKEYHTIÖ

Lastenkotok. 5

- Helsingissä -

Sähköosoite:
Puuseppä
Puhelin 13 55

Valmistaa
**Huonekaluja,
Konttorin-
Kirkkojen-
Puotien- y. m.
sisustuksia.**

Ikkunoita, Ovia, Parkettilatitioita sekä kaikkia puu- ja nikkari-
alalle kuuluvia töitä.

Öljyjen ja Konetarpeiden sisääntuontiliike

Westerlund & C:o

Telef. 11 17 — HELSINKI — Telef. 11 17

Parhaimpia Kone-, Sylinteri- y. m. öljyjä. — Konsisteerirasvaa,
Vaseliiniä, Tärpättiä, Pakninkia, Konehihoja, Trasselia, Nu-
-raa, Presenninkiä -

- Ulkolaisia puulajeja, liimaa -
- armatureja, ruiskuja y. m. -

Aksel Alanderin

Asianajotoimisto

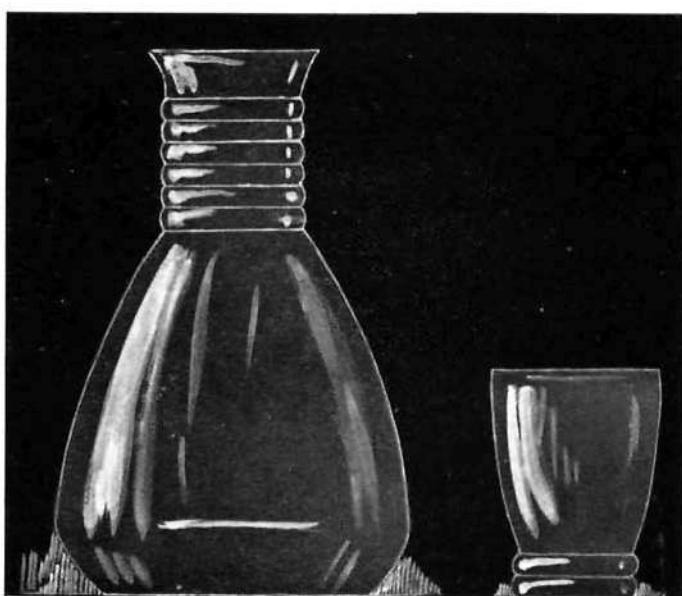
Helsingissä Mikonk. 7

Telef. 18 72.

Toimittaa kaikellaisia laki-
asioita — välittää kiinteimis-
töjen kauppvoja — hankkii
lainoja — y. m. —

NUUTAJÄRVEN LASITEHTAAN PIIRUSTUSKILPAILU

TAITEELLISTEN MALLIEN AIKAANSAAMISEKSI HALPAHINTAISEN LASITAVARATEOLLISUUDEN ALALLA.

I palkinto
Nimimerkki »Sju»
Rva H. Wilenius

Vesikarahvi ja lasi

Taiteellinen maku ei suurteollisuudessamme ole meillä vielä päässyt paljonkaan vaikuttamaan. Suurimmaksi osaksi on tuotanto tällä alalla vanhojen ikikuluneitten mallien mukaista. Niistä teollisuusesineistä mitkä kodeissa tulevat käytäntöön ei ole monta mainittavana, joitten muodoissa taiteelliset jäljet näkyisivät. Tuskinpa muihin kuin kaakeliuuneihin on viime aikoina kiinnitetty taiteellista huomiota.

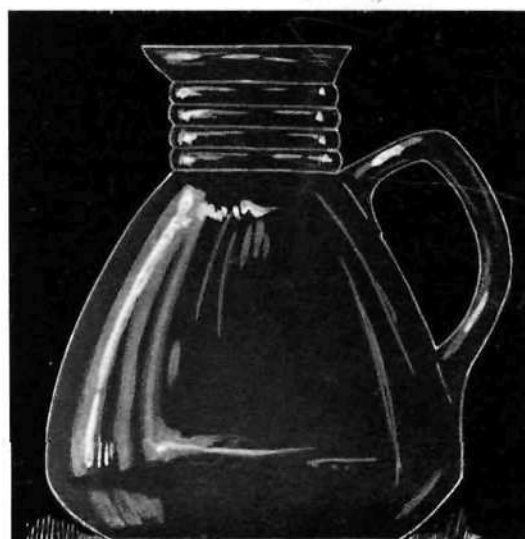
Erityistä mielihyvää ja tyytymystä on sen vuoksi laajalti herättänyt se toimenpide, mihin Nuutajärven lasitehdas on ryhtynyt julaistessaan kilpailuja taiteellisten mallien hankkimiseksi lasiesineitä varten. Näitä kilpailuja on kaikkiaan ollut 3. Ensimmäinen käsitti vesikarahvin kannun ja lasin ja toinen kukkavaasin. Molempien tulokset julkaisemme nyt tässä numerossa. Kol-

mas kilpailu käsitti pöytätelineen. Sen tulokset painatamme vastedes.

Ensimmäisen kilpailun johdosta on palkintolautakunta, johon ovat kuulleet arkkitehdit Armas Lindgren ja H. Neovius, sekä insinööri K. H. Nyman julaissut seuraavat lasiteollisuutta koskevat huomautukset, pitäen niitä teknillisinä ohjeinaan palkintoja määrätessä :

Useimmat yksinkertaiset lasiesineet puhalletaan ja muodostetaan vormuissa, jolloin, jos esine on symmetrinen rotatsioonikuvio, lasimassa pannaan pyörivään liikkeeseen tämän vormun sisässä, jotenka kaikki jatkospaikat ja epätasaisuudet pinnasta häviävät.

Jos esine taas on sen muotoinen että pyörivä liike vormussa ei voi tulla kysymykseen, syntyy lasiin merkkejä vormun liitoksista sekä tulee pinta muutenkin epätasaisemmaksi. Tämä epäkohta voidaan

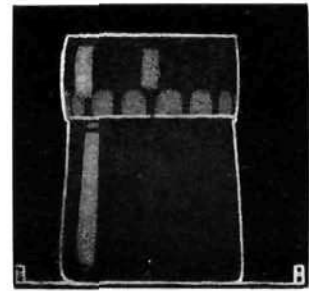
I palkinto
Nimim.: »Sju»
Rva H. Wilenius

Vesikannu

II palkinto
Nimim.: »X»
Hra O. Elenius

Vesikarahvi,
kannu ja
lasi

tosin jälestäpäin hiomisella poistaa, mutta nousee tavaran hinta täten paljo korkeammaksi. Sentähden on Lautakunta sitä mieltä että, mitä halpuuteen tulee, symmetriset rotatsioonimuodot lasiesineille ovat edullisimmat.

Tässä on mainittava että pienemmät eroavaisuudet symmetrisestä päämuodosta, kuten kannun nokat ja kahvat tehdään käsin, lasimassan ollessa pehmeänä, sen jälkeen kuin esine on saanut pääasiallisen muotonsa. Tällaisten nokkien, kahvojen y. m. muodot tulevat siis riippuvaisiksi siitä että lasimassa on pehmeätä eikä niitä sentakia voi ilman suuria kustannuksia ja erityistä vaivaa tehdä teräväkulmaisiksi tai jyrkästi särmikkäiksi.

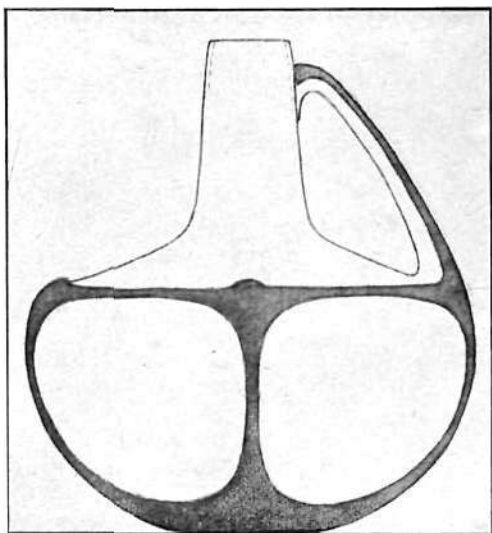
Samasta syystä tulevat kahvan ja itse kannun väliset liitepaikat näkyväisiksi ja saavat täten määrätyn oman muotonsa.

Paras hyttitavara on täten sellainen lasiesine joka saadaan valmiina vormusta ilman huomattavia jälkivalmistuksia.

Väriäinen koriste lasitavaroille aikaan saadaan esim. käsin maalaamalla ja polttamalla (kuten porsliinimaalauksessa) taikka kalliimmalla tavalla n. s. peittopintalasia käyttämällä, joka lasi muodostaa väriällisen peitteen esineen päälle ja jonka peitteen osittaisella poishiomisella koriste aikaan saadaan. Myöskin voidaan koristeena käyttää eri värisiä lasipisaroita, lankoja j. n. e., jotka sovitetaan lasiesineen pinnalle, mutta tulevat tällaiset koristeet verrattain kalliiksi koska ne vaativat taitavaa ja taiteellisesti kehittynyttä tekijää.

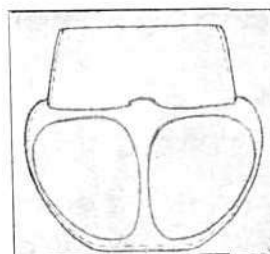

Nuutajärven lasitehtaan piirustuskilpailu vesikarahvia, kannua ja lasia varten.

Lunast. ehd.
Nimim.: E. N.
Rva E. Nylund

Vesikarahvi

Rva Nylund Lasi

Rva Wilenius Lasi

III palkinto
Nimim.: »Nejs»
Rva H. Wilenius

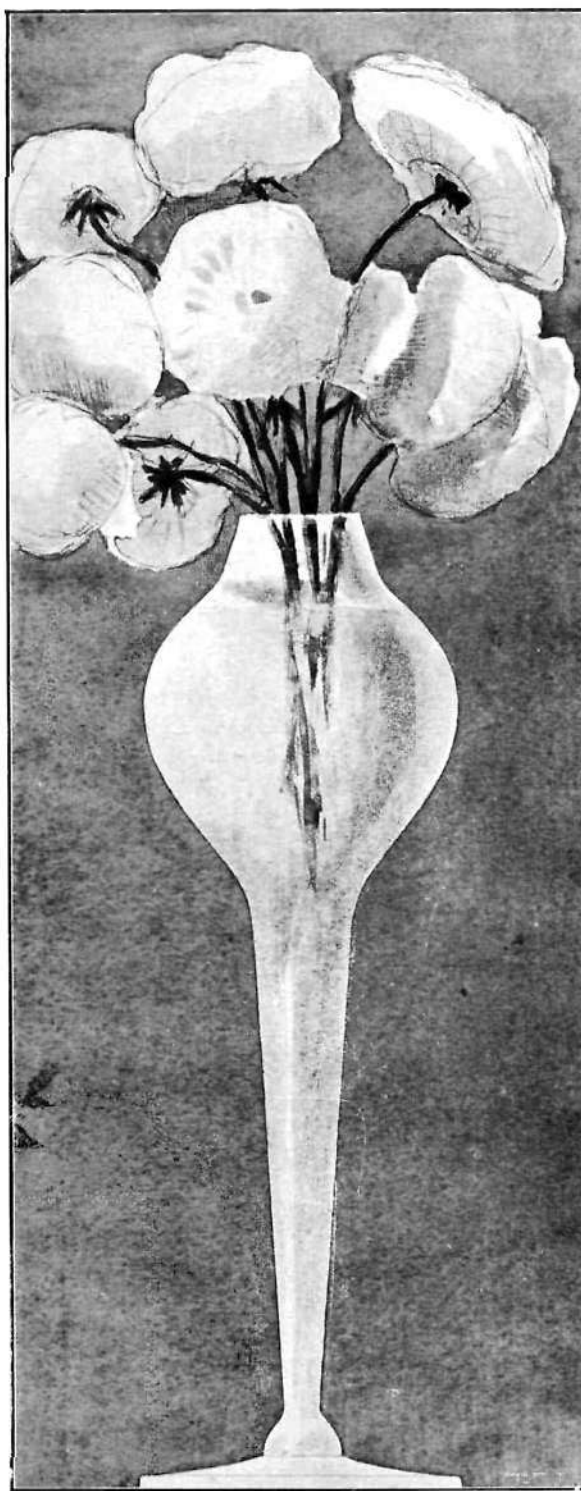
Vesikarahvi

Rva Wilenius

Kannu

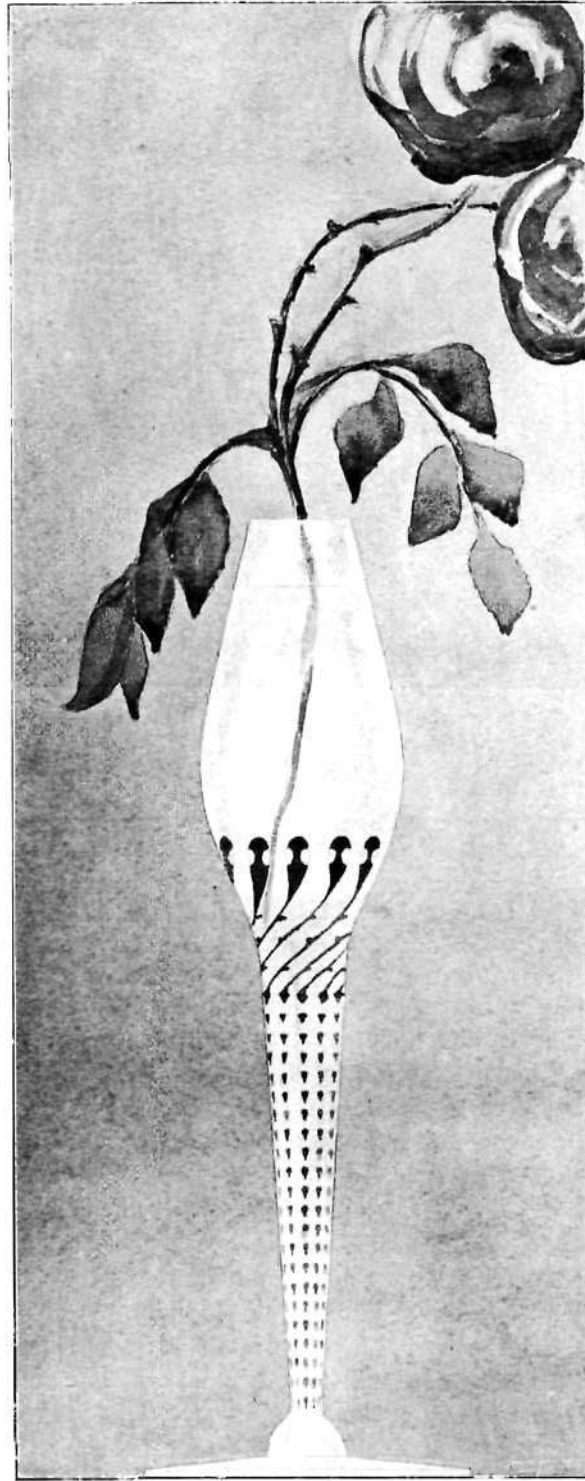
Nuutajärven lasitehtaan piirustuskilpailu kukkavaasia varten.

I palkinto
Nimim.: »Puh»
Arkkitt. V. Jung

Kukkavaasi

Nuutajärven lasitehtaan piirustuskilpailu kukkavaaseja varten.

I palkinto
Nimim.: »Puh»
Arkkitt. V. Jung

Kukkavaasi

Lunastettu ehdotus
Nimim.: »T.T.T.»
Hra O. Elenius

Kukkavaasi

KANGASKUDOKSET TAIDETEOLLISUUDEN YHTENÄ OSANA.

Jatkoa 5:een n:oon.

Mutta näyttää siltä, niinkuin jo arapialaiset olisivat huomanneet sen jäykkyyden tässä koristelussa, mikä ei täysin vastaa kankaan kevyttä ja taipuisaa luonnetta, vaan todella on löytänyt sopivamman käytön kivi- ja puumosaikeissa. Islamilainen taide on jo aikaisin täyttänyt tai punonut nämät kuviot täyteen kirjotuksia tai yhdistänyt kasviarabeskeilla tai on arabeskien annettu kokonaan vallata viivakoristelun paikan matoissa ja muissa kutoumuksissa. Korkeammalle kehittyneessä Euroopan teollisuudessa on näitä geometrisiä aiheita vähän käytetty. Täällä ovat kasvi- ja ihmiskuvio aina näytelleet ensimmäistä osaa. Edellisiä on sitävastoin koti- ja kansantaide yleisesti suosinut ja viljellyt.

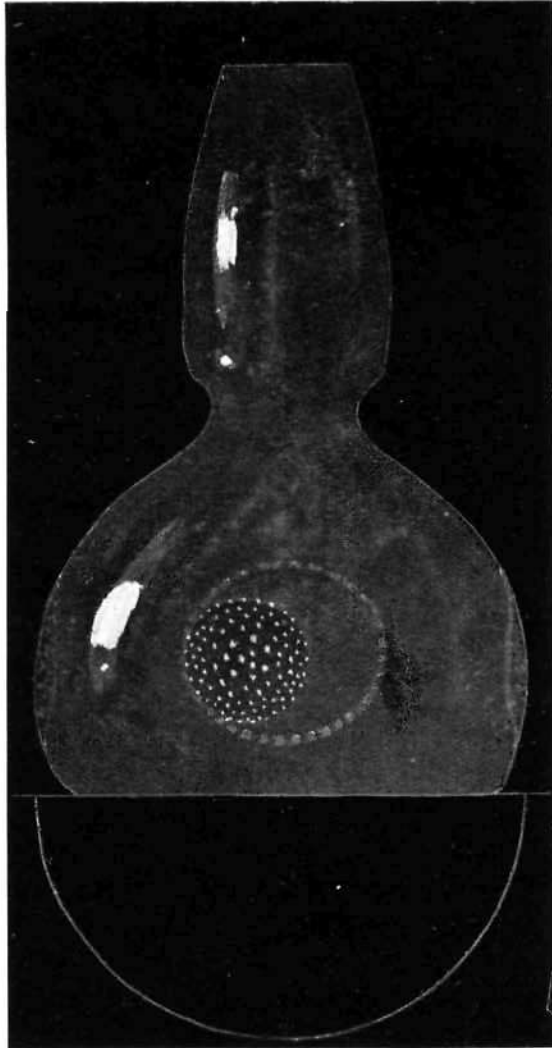
Kasviornamentti, toinen kutoumuksissa käytetyistä pääkoristelusta, on kaikkina aikoina, aina eurooppalaisen teollisuuden alusta alkaen,

täällä ollut huomattavimpana taiteellisena aiheena, ja samoin on laita Intian, Kiinan ja Japanin kutoumusten, joissa kasvi ja kaikki sen osat, oksat, kukat ja lehdet esiintyvät, vaikka suuresti erilaisesti muotoon ja käsitykseen nähden. Äärimmäisyyden tuntomerkinä toisella puolella on alkukuvan tuntemattomaksi stiliseeraus, toisella puolen tarkka mukailu luonnon ilmiöstä ja kaikista sen tilapäisistä lisistä. Ensimmäinen tapa kuuluu keskiajalle ja renessanssille, toinen taas on vähitellen tullut uudemmalle ajalle kuuluvaksi.

Keskiaika on yleensä — gobeliinin tapaiset kudokset tietysti poisluettuina — koristanut kankaan niin, että jotakuta luonnosta lainattua ainetta on toistettu määrättyjen välimatkojen perästä kautta koko pinnan, joko aivan yksinäisinä, tai yhdessä viivojen ja köynnösten kanssa ja tätä mallia on aina pidetty pinta ornamenttina

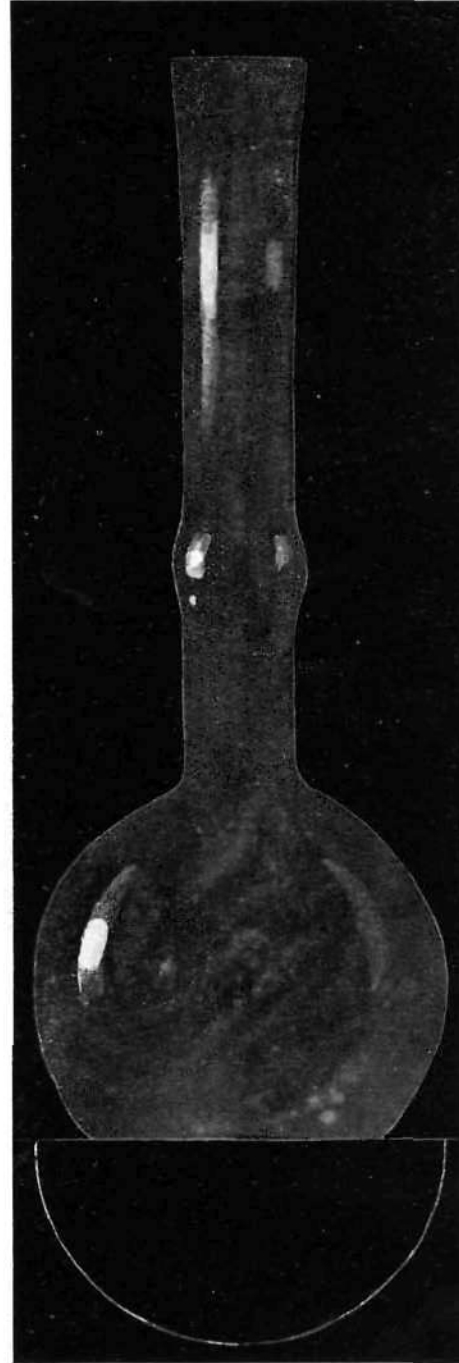
s. l. s. panematta valoja tai varjoja ja koettamatta luontoa matkia. Mutta toiselta puolen ei havaita myöskään mitään määrättyä stiliseeraamistarkotusta. Keskiäika oli traditioonin kautta saanut koristetaiteensa Itämailta ja se jatkoi sitä samaan suuntaan. Vaihtuva maku tosin muutteli tekotapaa ja aiheita, mutta osasi kumminkin tässäkin tiedottomasti oikeaan.

Renessanssi omaksui tämän »stiliseeraavan» metoodin eikä se varmasti ajatellut paljon muuttaa sitä luontoa matkivaan suuntaan, vaikka se antoikin toisia muotoja »goottilaisille» lehtikiemuroille, sen kukille ja lehdille. Vasta 1600-luku ja eritoten sen jälkipuolisko käytti silkki-kankaita koristaessa luonnonmukaisimpia kukkamalleja ja korosti niitä valoilla ja varjoilla. Kahdeksastoista vuosisata seurasi sen esimerkkiä. Täten oli uusi periaate kudokoristellulle — ei tosin voitettu, mutta herätetty henkiin, periaate, joka vähitellen, vaikkei keskeytymättä, on johtanut siihen kukkien ja kasvien

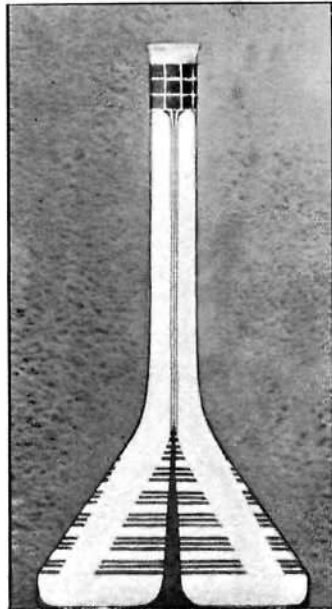
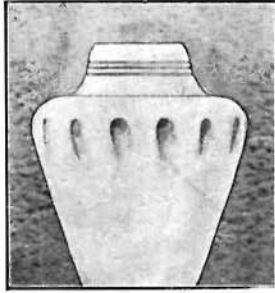
II palkinto
Nimim.: »Motto»
Hra O. Elenius

Kukkavaasi

Kukkavaasi

naturalistiseen järjestämiseen, mikä saavutti huippunsa viime vuosisadan keskipaikkeilla. 1600- ja 1700-luvuilla tämä luonnonmatkiminen ei vielä ollut niin paljon tarkoituksena kuin keinona. Tarkoituksena oli tarkasti määrätyn luontoinen värivaikutus, mihin pyrittiin kukkien avulla. Siksi pä tavataan vielä Ludviikki XIV-nnen ajalta ihania korukankaita, ja samaten rokokoon ajalta miellyttäviä kutoumuksia värivaikutukseltaan mitä hienoimpia ja maukkaita. Mutta 1800-luvulla vaihtui tämä värivaikutuspyrkimys pyrkimykseen saada naturalistisen samanlaista. Onnistuminen tuli tämän-

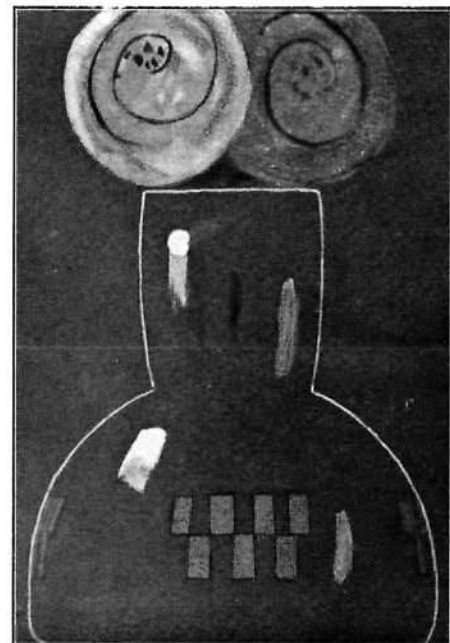
III palkinto Kukkavaasia
Nimim.: »Flora»
Arkkitt. A. W. Rancken

kauttasattumasta riippumaan, samalla kun taiteilijan vapautta rajoitettiin, muodonantoon nähden ei yhtään vähemmän kuin väriin-käännähden. Hän ei enää voinut seurata mielikuvituksen johteita, vaan oli sidottu sen jäljentämiseen mitä luonto tarjosi. Tässä kumminkin uudemman ajan taiteilija joutui yhteen ristiriitaan, kun hän kyllä kiinnittyi esikuviansa muotoon, mutta ei niiden suuruus-suhteisiin. Hän teki kielon yhtä suureksi kuin tulpaanin ja antoi ruusulle kaalinkuvun mitat.

Tämä erehdys on yhdessä erään toisen lain hylkimisen kanssa, mistä aikasemmin on ollut puhe. Samoin kuin ruudullisissa kankaissa, niin myös kukallisissa kankaissa, stiliseeratuissa tai naturalistisissa, kuvion suuruus ei ole yhdentekevä. Sen täytyy riippua kankaan tarkotuksesta, kuin myös sen etäisyydestä silmästä. Kankaissa, joiden on vaikutettava voimakkaasti, kuten loistokankaiden, on eron pohjan ja kuvion välillä oltava silmiinpistävä, piirustuksen selvä ja yksinkertainen. Kuvio on sentähden kuvattava niin suuresti, että silmä sen selvästi käsittää, kun kangas on määrättyllä paikallansa. Jos välimatka on lyhyt, täytyy tai voidaan kuviota pitää tiheimmässä; jos välimatka on suurempi, on kaavojen sämaten kuin niiden välien tultava suuremmiksi. Mutta toiselta puolen voivat tarkotus ja pakko vaatia ei kontrastia, eroavaisuutta, vaan sopusointuisuutta, vaatia, että värit rauhallisesti sulautuvat yhdeksi ainoaksi sekovärisävyksi. Malli on silloin pidettävä pienenä, ja lisäksi niin tiheässä pohjaväriin nähden, että värit säännöllisen kaukana silmästä sulautuvat yhteen tarkotetulla tavalla.

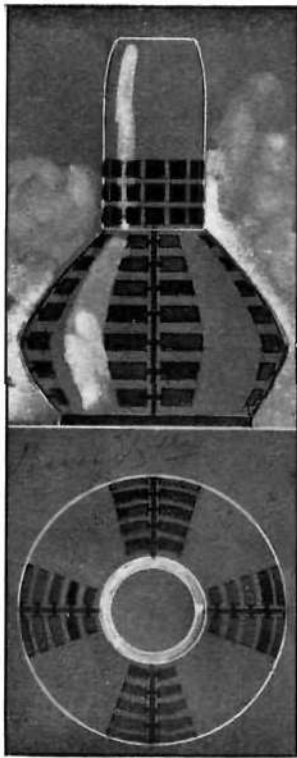
Tätä lakia on noudatettava, sekä silloin kun on kysymys, pukukankaista että deko-ratsioonikutouksista, kuten matoista, verhoista, huonekalupäällisistä j. m. s. Ennen kaikkea on Itämailla tähän seikkaan huomio pantu kaikkina aikoina, mahdollisesti vaistomaisesti.

Itämaisten kutomusten koristelussa on noudatettu värinsekottamisperiaatetta, ei värikontrastin. Jakamalla ei kaksi, vaan säännöllisesti useampia värejä pieniin kenttiin, niin sanoaksemme pikku annoksissa, on saavutettu se vilkas, raikas väri ja kumminkin niin miellyttävä, määrätyn päävärin hallitsema sopusointuisuus, mikä on niin ominaista näille kankaille. Piirros on tässä usein aivan sivuseikka, kuten esim. Smyrnan matoissa; mutta usein on se myös kauniisti ja mallikelpoisesti stiliseerattu, kuten intialaisissa kukkais kuvioissa. Pohjaväri on tavallisesti vähän tilaa jätetty, usein ei enempää kuin mille muulle käytetylle värille tahansa, mutta on myöskin kankaita, joissa kukkafasoonit ovat keskiaikaiseen tapaan säännöllisen matkan päähän toisistaan siroteltuja kautta koko pinnan. Varsinkin on näin laita persialaisten ja indialaisten silkkikankaiden, etenkin vanhempien. Ensimmäinen järjestelmä sitävastoin havaitaan samantyyppistä alkua olevissa matoissa, mutta ennen kaikkea intialaisissa ja tibetiläisissä saalkankaissa. Näistä puuttuu useimmiten määrätty pohjaväri tai on se melkein näkymätön, kun taas fasoneeraus sisältää niin monta ja niin hienosti jaoteltua väriä kuin mahdollista, niin että voidaan, kun vaan ollaan tarkkaavia, seurata esim. intia-

Lunast, ehd.
Nimim.: »A»
Hra E. Elenius

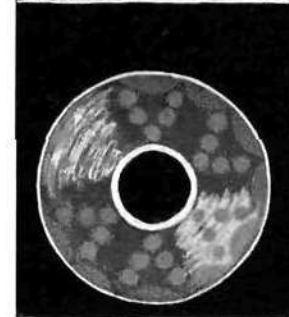
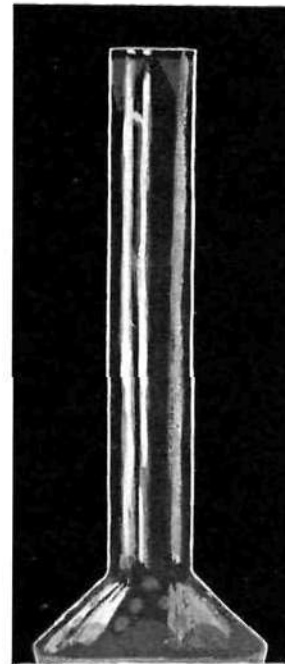
Kukkavaasi

Lunast. ehd. Kukkavaasi
Nimim.: »Stilis, ruusu»
Hra E. Svensson

Lunast. ehd. Kukkavaasi
Nimim.: »Glas»

Lunast. ehd. Kukkavaasi
W. Lönnberg

kotus on saada esille yhtenäinen koloristinen vaikutus, ja tämä saavutetaan, kun villavaippaa (saalia) kannetaan intialaiseen tapaan, s. t. s. laskotettuna. Mutta niin se onkin myös kannettava eikä suinkaan selkään pingotettuna laskottomana, niinkuin joskus näkee nykyajan naisten sen asettavan.

Tämä itämainen tapa yhdistää joukon eri värejä pikku palasissa — mikä ei sisällä mitään väriaineiden sekoittamista — tulee Euroopan kudontataidossa esteettiseksi välttämättömyydeksi, kun kangas palvellakseen, on poimuihin pantava, siis verhoissa, »portiereissa», kaikenlaisissa »drapereissa». Tässä saattaisi poimu rumasti leikata kontrastivärisen suuren kuvion; sen piirros ei esiintyisi, ja se sitäpaitsi häiritsisi poimuilemistä. Ei poimuvivat eikä vaihtelut ja muutokset valosta varjoon tekisi mitään rauhallista vaikutusta. Sellaiset kankaat vaativat sentakia välttämättä joko vain yhden värin tahi koristuksensa itämaiseen tapaan käytetyn värien sekoittelun tahi väriinsä ja piirroksensa nähden vaatimattoman kuvion — suuremman tai pienemmän, riippuen kankaan painosta ja poimujen leveydestä. Mutta tätä lakia ei Euroopan teollisuus läheskään varteen ota.

Mitä tässä on sanottu kasvi-aiheista, lehdistä, kukista, köynnöksistä, arabeskeista, se sopii vielä paremmin figuuri-koristeluun; tässä

laisten palmettien sisäkuvioita. Mutta tämä ei ole tosin tarpeen. Tar-

niin tulee lisäksi esi-
neen ajatussisällyks.
Stiliseeratulle kasvile
ovat nimi ja merkitys
yhden tekeviä, ainakin
taiteellisessa suhteessa,
mutta niin ei ole laita
figuurien, joiden aina
tulee noudattaa muodon

ja ajatussisällyksen näkökantaa. Tosin voi figuurien-aihe aleta pelkäksi ornamentiksi. Se on todella tätä tehnytkin kehityksen kuluessa, ja voidaan sen dekoratiivis-taiteellisessa käyttämisessä havaita useita eri asteita, mainitusta puhtaasti, ornamenttaalisesta käsittelystä, lähtien aina vapaasen maalaukseen saakka.

Alimmalla asteella ovat monet keskiaikaiset, eläin- ja myöskin ihmiskuva-aiheiset silkkikudokset. Nämät ovat kuten kasviaiheiset tai mittausopilliset käsitellyt puhtaina pinta koristeina ilman varjoja ja valoja, säännöllisesti jaettuina kautta koko pinnan. Näin on niitä ritaristo käyttäneet puvuissaan, keskiaikainen asumus koristeinaan, kirkko rikaskoristeisissa pukimissaan. Ja tätä vastaanhan ei ole paljon muistutettavaa, niinkauan kuin tapa on vaatimatonta eikä vaikutuksenhaku loukkaavaa. Kirkko on myöskin näille eläinkuvioille antanut symbolistisen kuvamallisen merkityksen, mutta käytettäessä on symboliikilla harvoin tai ei koskaan ollut mitään sanomista, vaan on varmasti aivan säännöllisesti kysytty vain kankaan kauneutta ja sen

kalleutta. Kirkko ja teollisuus ovat kumminkin menneet vielä pitemmälle. 1400-luvulla on varsinkin Italian silkkitörmä aikeansaanut mitä taitehikkaimpia kutomuksia, jotka ovat koristettuja aivan kasvikoristelun tapaan säännöllisesti toisiutuvilla uskonnollisilla kuvioilla ja kuvauksilla. Tällaisessa toistamisessa on jonkinlainen välinpitämättömyys aattesällykseen nähden, henkisen merkityksen alentaminen pelkäksi koristeelliseksi.

1500-vuosisadan kutomistaide hylkäsi tämän kankaiden koristelun kuviofasuuneilla. Vasta 1700-luvulla se sen uudelleen otti käytäntöön, tosin kutakuinkin vaatimattomassa muodossa, ei keskiaikaisten, vaan kiinalaisten esikuvien mukaan. Sittemmin on 19-vuosisadan tapetti teollisuus runsaasti käyttänyt mainitunlaisia aiheita. Mutta ei juuri edukseen, sillä nämät pienet metsästys- tai kalastuskuvat puutarha kohtaukset tai kiinalaiset laatukuvat käden kokoiset, tulevat jos ne alituisesti toistuvat kuolettavan ikäviksi. Huonoja, luonnollisesti, maalauksiksi kun ovat, sopivat ne myös sangen vähän dekoratiooneiksi. Onneksi ovat ne nyt melkein kokonaan kadonneet sekä tapeteista että koristekankaista.

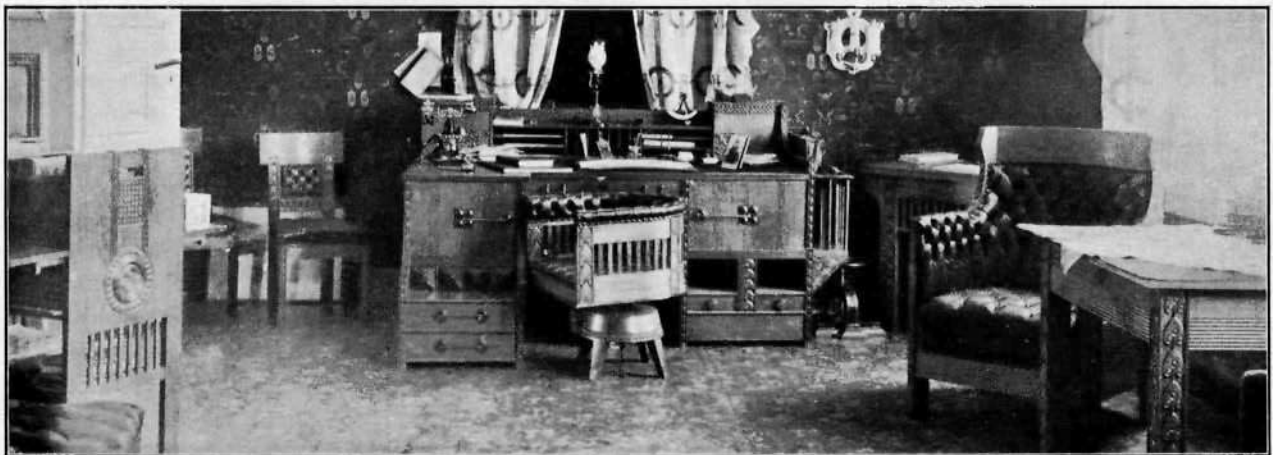
Kun renessanssi luopui kuviomallisista kudoksista, hankki se itselleen korvauksen osaksi sovittamalla arabeskeihin tahi groteski-orneeraukseen alastomia lapsikuviosita, osaksi ja ennen muita sen lisääntyneen merkityksen ja käytön kautta, mikä annettiin kuva kutoumuksilla arras-tapeteille.

Alastomia lapsikuvioita, *putti*, joksika italialaiset niitä nimittävät, tapaamme tosin useammin seinämaalauksen m. m. koristetaiteen alalla kuin varsinaisesti kankaissa. Pyöreiden ja pehmeiden äärien onnistunut esittäminen tuotti epäilemättä jonkun verran vaikeuksia, mutta näitä kuvioita esiintyy silti eikä niin harvoinkaan aina

1700-luvulle asti. Teoreettisesti ottaen ei tätä vastaan ole mitään huomauttamista, kun niitä vain oikein käytetään. Ne vilkastuttavat kasviorna-menttia ja katkaisevat sen yksitoikkoisuuden. Mutta kun niiden kauneus riippuu ääriiviivojen ja muotojen pehmeudesta, liikunnan sulosta, ovat ne vain silloin paikallaan kun ne esiintyvät silpomattoman kokonaisina. Poimujen, reunojen jatkosten taittamina muuttuvat pienet vartalat raajarikoiksi. Ne siis sopivat vain sellaisten kankaiden koristeiksi, jotka ovat pingotettuja.

Tämä koskee vielä enemmän sellaisia kankaita, joilla figuurikuvio saa malauksen luonteen siis esiintyy vain kerran samalla pinnalla. Sellaisia kankaita tunsivat jo vanhin muinaisaika, ja ne olivat silloin seinä peitteinä ja oviverhoina, tahi ripustettiin ne riukujen ja telineiden nokkaan ja käytettiin juhlatilaisuuksissa katujen ja huoneiden koristajina. Niiden taiteellisesta luonteesta niiden valmistamis tavoista ja tekniikkasta tiedämmemme sangen vähän, syystä että mitään ei ole säilynyt, ja sekin vähäinen on epäilysten ja erilaisten mielipiteiden alainen.

Tämä tapa kulki perintönä keskiajalle, joka niin kirkossa kuin kotona puki seinät kovakoristeisilla kankailla, käytti niitä verhoina tahi erotti niiden avulla suuresta pienempiä huoneita Arras kaupungin, nyt Ranskan Flanderissa sijaitsevan, mukaan, joka pitkät ajat ja aina keskiajan loppuun oli tämän teollisuuden pääpaikka saivat ne italialaisilta nimen *arazzi*: arraskan-kaat. Pienempiä kankaita käytettiin panelikapaleiden peitteinä tahi penkkien ja tuolien selkiin. Säännöllisesti olivat ne pingotettuja ja näyttivät koko kuva-esityksen yhtäjaksoisena. Käyttö oli tämän tähden tyylin mukainen. Samalla tavalla, mutta vielä suuremassa mitassa käytettiin niitä kautta koko 1500- ja 1600-lukujen sekä kauvaksi 1700-luvulle, jolloin asumuk-

Arkkitehti W. Thomé: Herrankamarin kalusto, (G. Serlachius Jyväskylässä).

sen muuttunut muoto tekee tyylinvastaiseksi. Muutta lisäksi on kangasten luonto tai paremmia figuurikoristelu muuttunut, myöskin tyyliinmääntämään suntaan.

Keskiajan kuvakudoksissa tavataan toisinaan sangen monta kuvaa ja sangen monta figuuria, mutta värikäsittely on aina säilytetty illumineeruksena, värittämisenä. Perspektiivijä on, vaikka huonoja joissa nähdään kaukana tapahtuvia tapahtumia, mutta ei mitään modelleerausta, ei valoja ei varjoja. Jo tämän kautta on näillä seinäkoristeilla selvä dekoratiivinen luonne. Kirjotusnauhat nimineen, sanaparsineen j. n. e. joita on kuvioiden keskeen sovitettu, todistavat vielä selvemmin, että mitään kuvaa, taulun vastinetta, taikka todellisuuden varjoakaan ei ole tarkotettu.

Tämä tosin tuli toiseksi, kun renessanssin maalarit alkoivat piirtää Brysselin ja Rooman tehtaille. Heidän kartonkinsa ovat todellisia kuvaesityksiä, ja niiden mukaan kudotut kudokset loistavat kaikessa värirunsaudessa, vieläpä lisätyssä loistossa kun kallisarvoisimpiin niistä on runsaasti kultaa kudottu. Mutta tämä taas vähentää todellisuuskuvaa ja lisää dekoratiivista luonetta. Useimmiten tulee kuvaesityksiin reunus hedelmistä, kukista, arakeskeistä, mikä on kultakehyksen sijasta kehystänä. Aiheet ovat yhtä moninaiset kuin samanaikaisessa maalauksessakin: uskonto, historia, luonto antavat tässäkin kuville sisällyksen. Niihin lisäksi tulivat 1600-luvulla hollantilaiset tapakuvat ja maisemat sekä 1700-luvulla paimen- ja rakkaus-idyllit, Watteau'n ja hänen suuntansa »fêtes galantes.» Samanai-

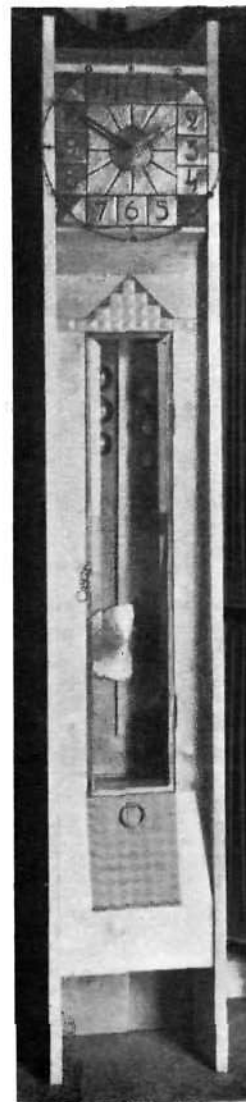
Arkkitt. W. Thomé; Herrankamarin kalustoa. (G. Serlachius Jyväskylässä).

kainen maalaustaide on selvästi 1400-luvun arrizien, lukuisten brysselita-pettien ja Ranskan gobeliinikutoumusten esikuva. Värit ovat yleensä aikain kuluessa haalistuneet kun nämät seinämatot olivat uusia, eivät ne väri-loistossaan varmasti olleet maalauksia huonommat, vieläpä ne varmasti voitivat ne eloisuudessa.

Ja kumminkin on ero olemassa. Nämät kankaat eivät kiellä seinäkoristamis-, seinäverho-ominaisuuttaan, mikä ei ole syntynyt itsensä takia, vaan ollakseen dekoratiivinen. Ne voivat sentakia vielä tänäpäivänä ja ehkä vielä paremmin kuin ennen, kun ne ovat tulleet värisävyisään pehmeämmiksi, olla asuinhuoneen kaunistukse. Toisin on laita nykyisempien ranskalaisten ja belgialaisten gobeliinikankaiden. Niiden päämääränä on suorastaan päästä öljymaalauksen veroiseksi, kilpailla niiden kanssa voimassa ja syvyydessä ja yleensä kaikissa niiden taiteellisissa omituisuuksissa. Ne tahtovat olla tauluina, ei seinäverhoina, ei dekoratsioonikappaleina, ja ne vaativat tämän kullatut puitteet kehyykseksi, ei ornamentaalista reunaa.

Täten ovat ne joutuneet useaan epäjohtomukaisuuten. Ensin ovat ne menettäneet varsinaisen ja oikean tehtävänsä, mutta toiseksi ovat ne tulleet pelkiksi kopioiksi, öljymaalauksen kopioiksi, jotka alkuperäiset ovat näitä jäljennöksiä paremmat, täyttävät saman tehtävän ja tulevat sitäpaitsi halvemmiksi; ja kolmanneksi tulivat ne vieläkin vääremmin käytettyiksi viime vuosisadan loppuunsa kallistuessa, siitä rokokoon kallistuvasta tavasta, mikä silloin alkoi muotiin tulla.

1700-luvulla ruvettiin näet tuolein ja sohvien selkiä ja istuimia peittämään figuurikuvilla koristetuilla gobeliinikankailla, kun keskiaika levitti ne korkeintaan kiinteään selkänojaan. Tässä voidaan huomauttaa, että elävät kuvat

Arkkitt. U. Ullberg; Kellokaappi

ja maisemat eivät sovi ajatus sisällyksensä ja merkityksensä puolesta tuoleihin tai muihin istuttaviin huonekaluihin. Mutta ne ovat myöskin taiteelliselta kannalta sopimattomia kun ne pingotetaan pyöristetyn pullean täytteen päälle. Kuvat tulevat tämän kautta taivutettuja, vinoja, virhe, mikä tulee sitä suuremmaksi, mitä enemmän esitys pyrkii ja onnistuu pääsemään maauksen, todellisuuden kaltaiseksi.

Meidän aikamme gobeliini tai kuvakutouksen on luovuttava istuin kappalten koristamisesta ja tyydyttävä seinäverhoina olemaan. Se voi esittää mitä elämän kuvaavia tahansa, mutta sen on joka hetki muistettava, että sen päämäärä ja keinot ovat toiset kuin öljymaalauksen. Se voi keinoillansa aikaansaada enemmän, mutta se voi aikaansaada vähemmänkin.

Yleensä tulee kutomistaiteen, juuri sentakia että sillä on niin ääretön työskentely ala avoinna edessään, aina pitää ajatuksensa ja silmänsä kohdistuneena niihin resursseihin ja erityisiin omittuisuuksiinsa, jommoisiksi ne yllä ovat esitetyt, sekä koristelussa pysyä niissä rajoissa, jotka asian tosin sängen vaihteleva tarkoitus määrää.

TAIDEMIETELMIÄ.

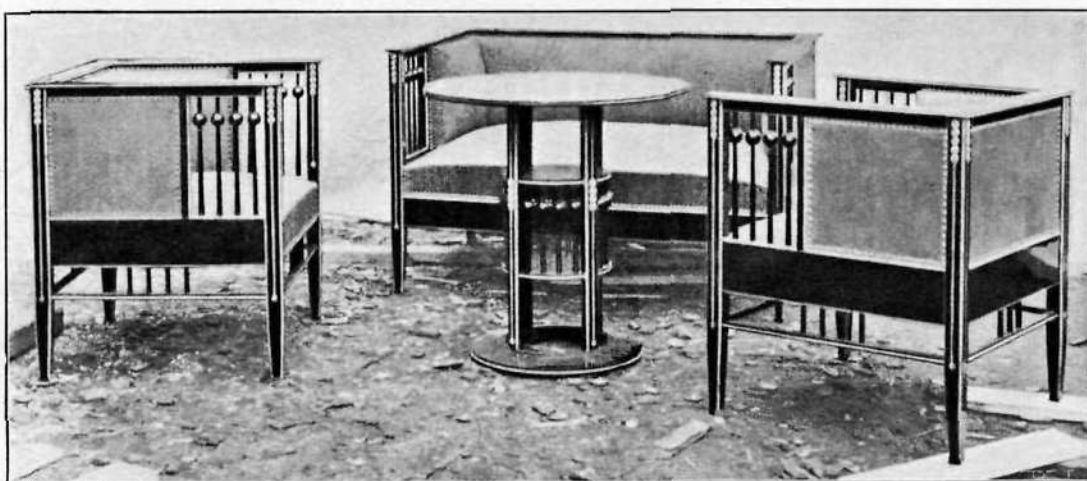
»Rappiolle joutuneen taiteen viimeinen apukeino on antaa kivelle rautarakenteen muoto, puulle silkin tahi savitavaroille kiven muoto. Asettukaa aina niin paljon kuin mahdollista (tämä olkoon sanottu kaikille) kaikkea konetyötä vastaan. Mutta jos piirräte konetyötä varten, niin autakaa ainakin näkyä selvästi, millaista työtä se on, tehkää se koneellisesti uudestaan ja uudestaan ja samalla niin yksinkertaisesti kuin mahdollista. Älkää esimerkiksi koettako tehdä painettua lautasta käsinmaalatun näköiseksi. Tehkää se sellaiseksi, kuin ei kukaan, joka sen käsin maalaisi, yrittäisi sitä tehdä, jos kerta painettuja lautasia täytyy lähettää kauppaan. Itse en voi nähdä niitten hyötyä, Sanalla sanoen, älkää antako tehdä itseänne koneiksi, muuten olette taiteilijoina mennyttä. Jos kohta minua ei paljon rautaiset ja kupariset koneet miellytä, on minusta koneet lihasta ja verestä kuitenkin vielä paljon kauheammat ja toivottomammat; ei kukaan ihminen ole niin avuton ja alhaisessa tilassa, ettei hän sopisi johonkin parempaan kuin siihen.» *Wiljam Morris.*

Kuopion käsityökoulussa johtaja Björnin johdolla valmistettuja huonekaluja.

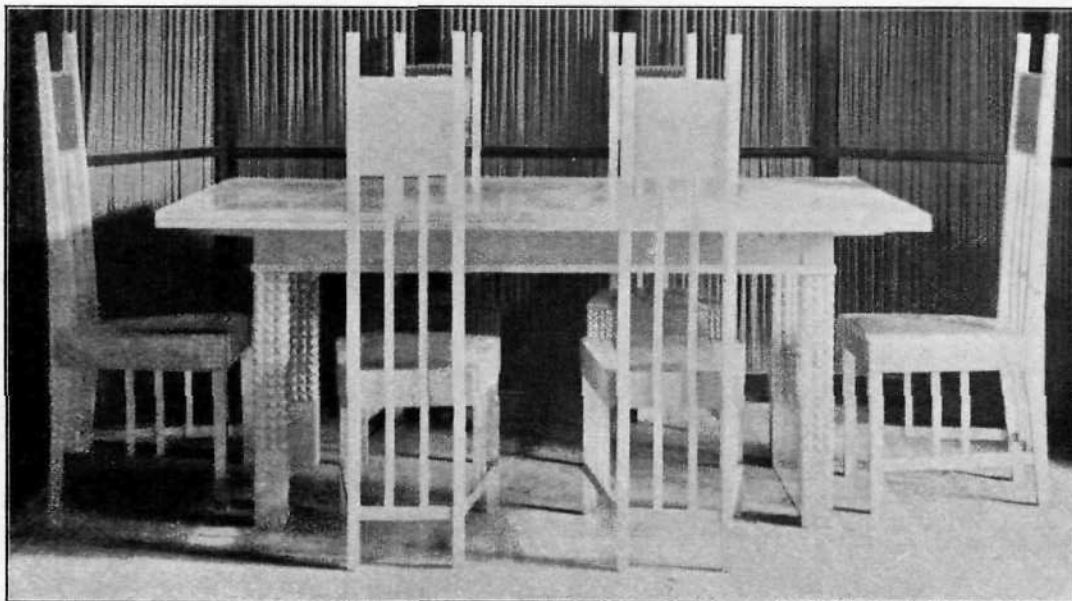

Suurempi sohva, pöytä ja tuoli.

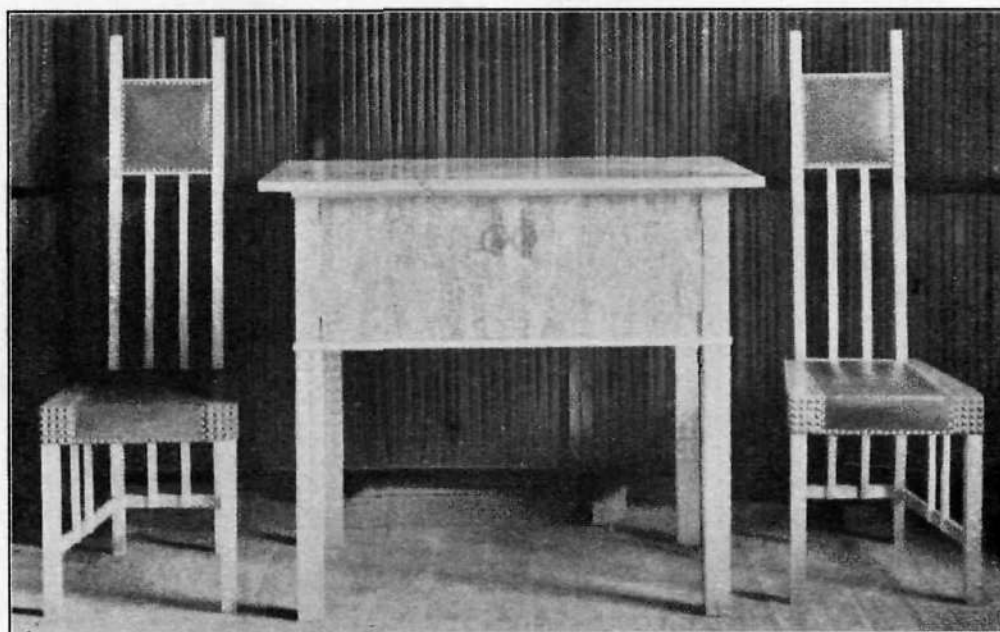

Pienempi sohva, nojatuoli ja pöytä.

Arkkitehti W. v. Essen: Tilanomistaja J. G:n salinkalusto (Mahonkipoleerattua koivua, leikkauskoristeet poleeraamattomia, sisäänkaiverrettuja).

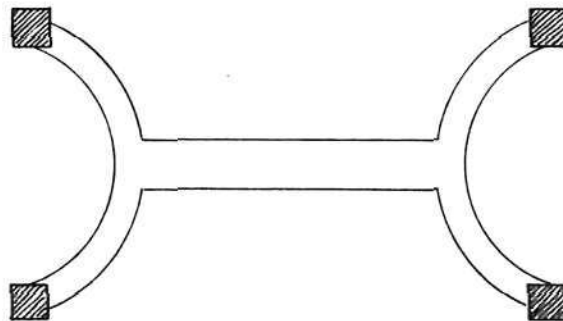
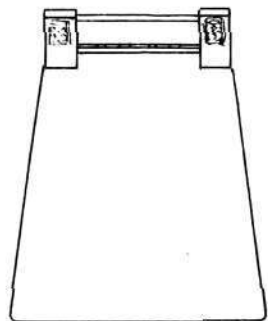
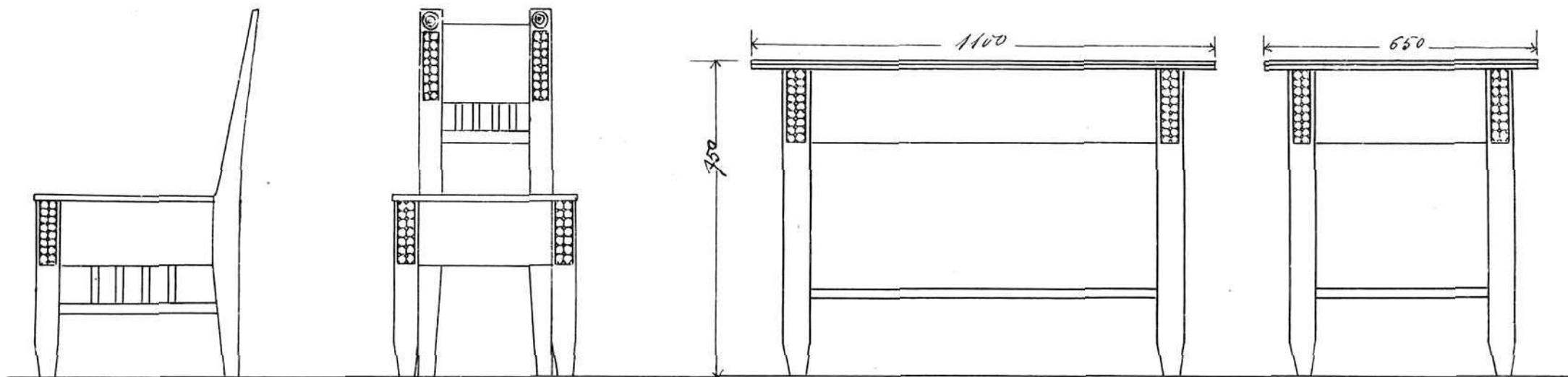
Ruokapöytä tuolineen

Ruokapöytä ja tuoli.

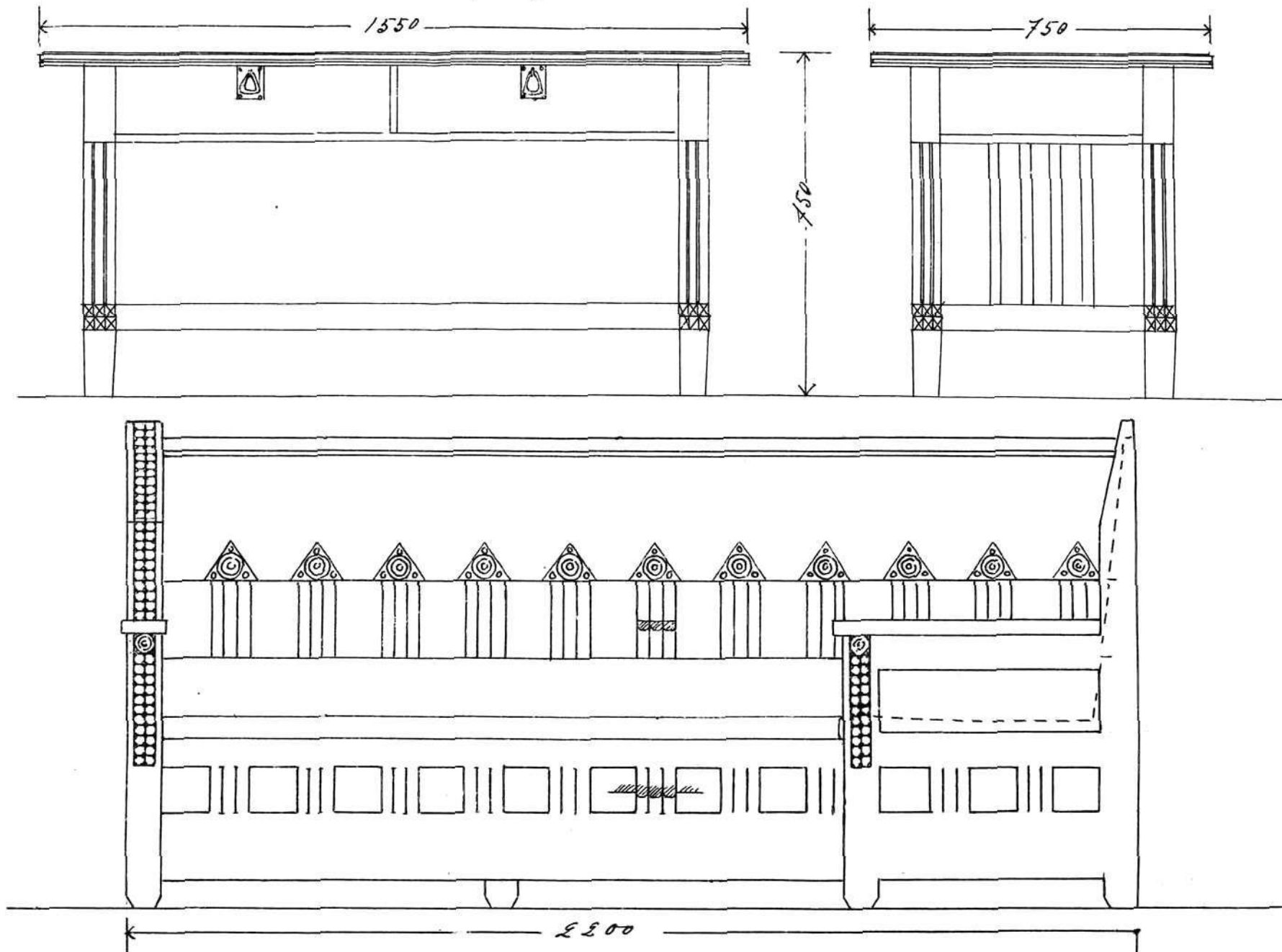
Arkkitehti U. Ullberg: Ruokasalin kalusto W. Cederbergille Joensuuhun. Puu vaaleata koivua, helat kuparista, avoimet sisäpinnat peitetty tummansinisillä lasilevyillä. Valmistettu Hangon höyrysaaha- ja puuseppätehtaassa.

Pöytä ja tuoli.

Arkkiteht. toim. USKO NYSTRÖM—PETRELIUS—PENTTILÄ.

Pöytä ja nurkkasohva.

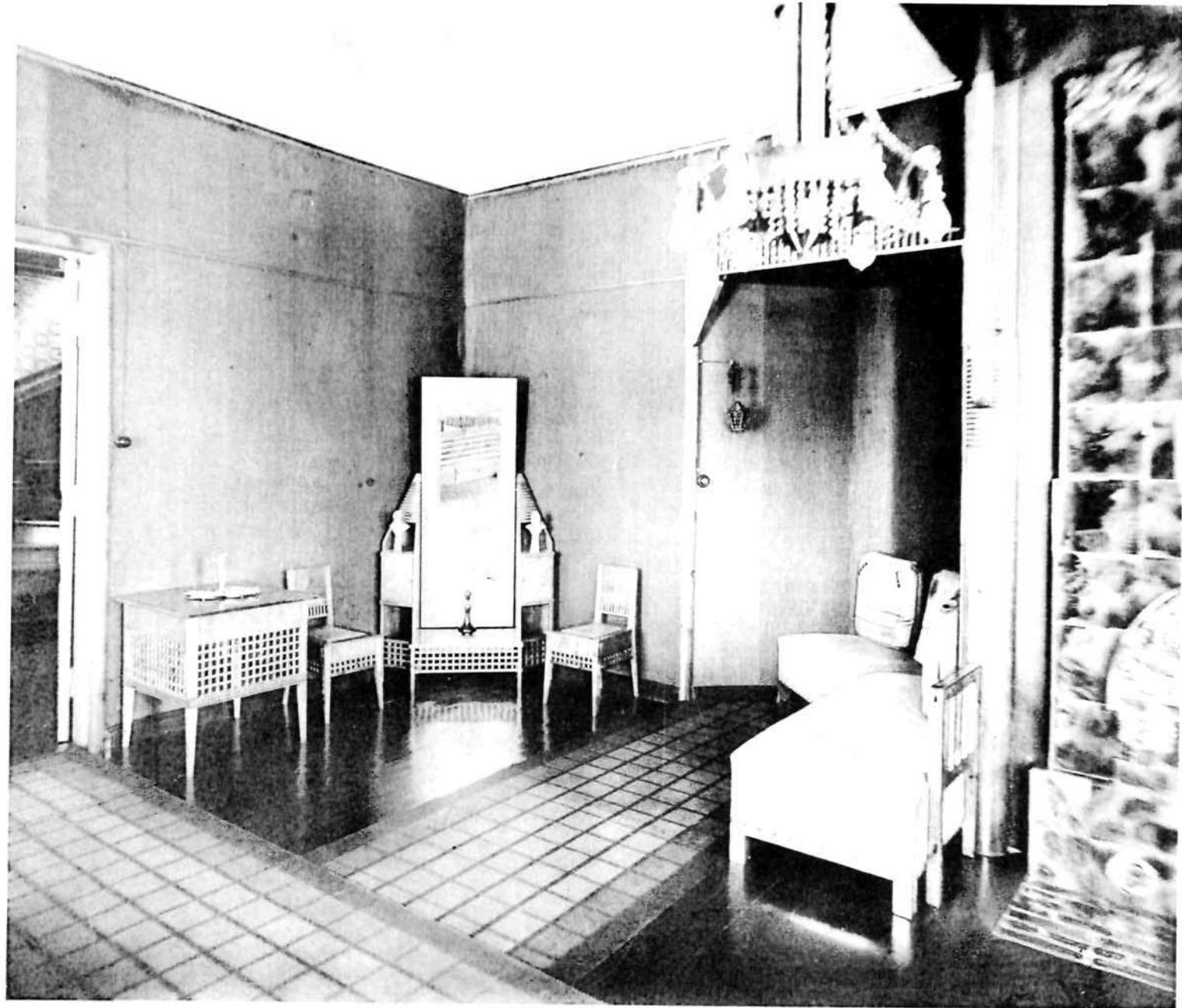
KOTTAIDE VII—VIII. Joulukuu 1905. Kuvailite XVII.

Arkkite. W. Thomé: Kauppiaa Aug.
Snellmanin salisisustus Oulussa.

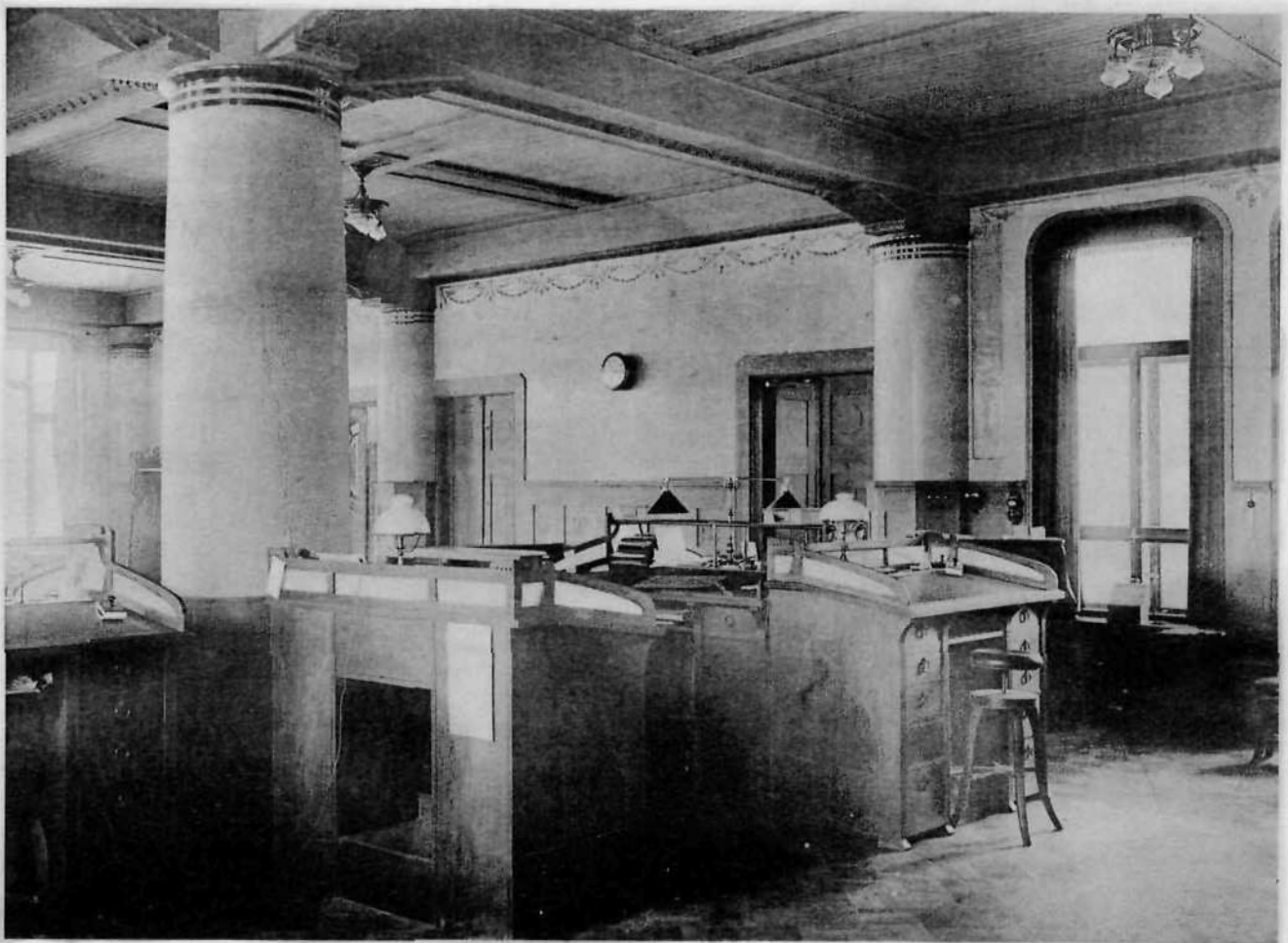
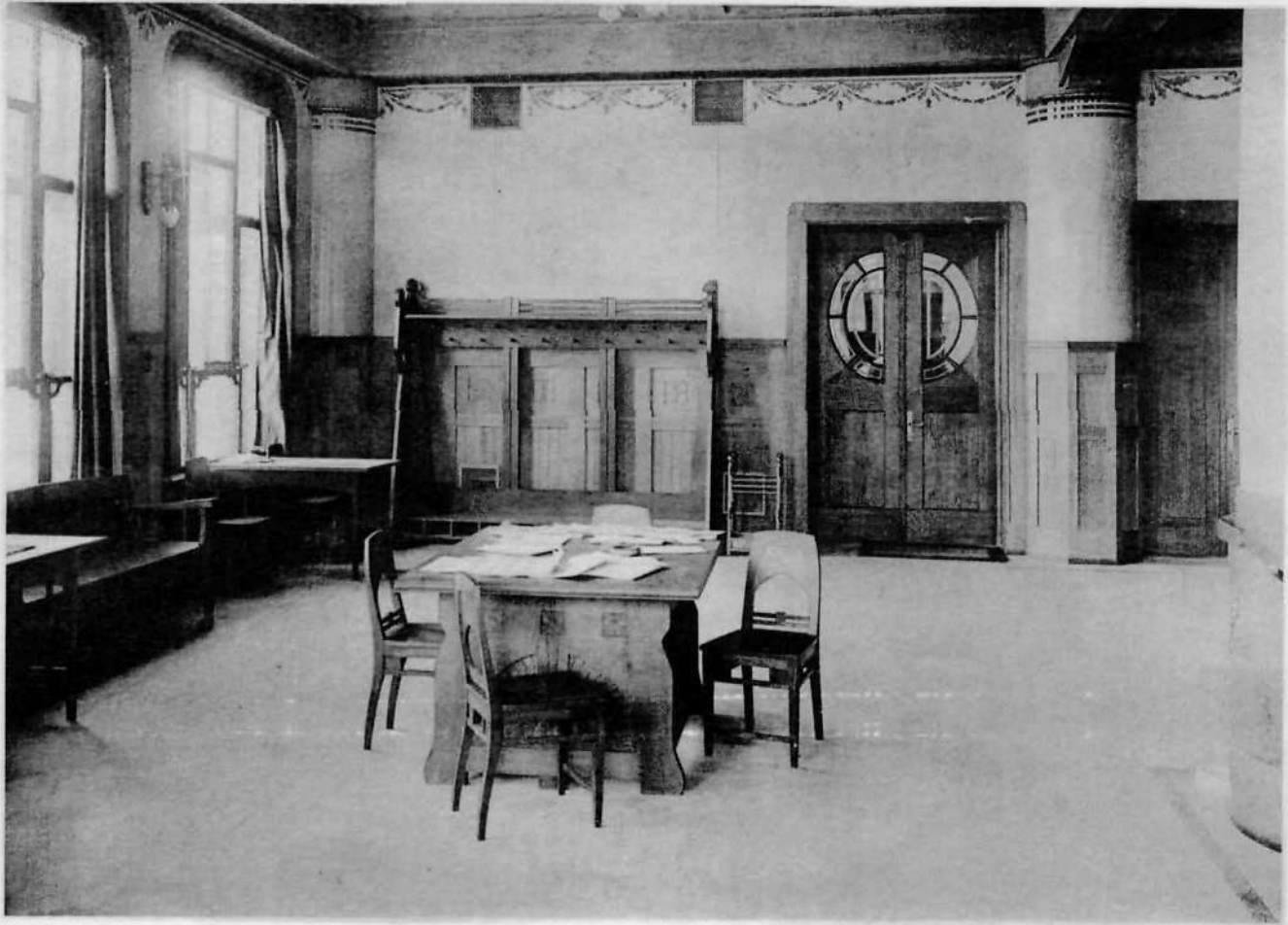
KOTITAIDE VII—VIII. Joulukuu 1905. Kuvaliite XVII.

Arkkitt. W. Thomé: Kauppias Aug.
Snellmanin salisisustus Oulussa.

KOTITAIDE VII—VIII. Joulukuu 1905. Kuvaliite XIX.

Arkkitt. W Thomé: Kauppias Ang.
Snellmanin salisisustus Oulussa.

KOTITAIDE VII—VIII. Joulukuu 1905. Kuvaliite XX.

Arkkite. Usko Nyström ja Vilho Penttilä:
Kansallispankin toimistohuonesisustus
Wiipurissa.

NEUVO- JA UUTISOSASTO.

Puleerauksen poistaminen vanhoista huonekaluista. Puleerauksen poistaminen vanhoista huonekaluista onnistuu, jos esineen pinnalle asettaa väkiviinaan kastetun rievun ja puuleerauksen pehmittyä vetää sen irti terävällä veitsellä. Sorvattuja tai leikattuja osia varten käytetään terävää lasipalasta, jonka avulla pulituuri- peitteen saattaa siististi raapia pois, kunnes paljas puu tulee näkyviin. Pulituurikerrosta pehmenettäessä ei saa antaa väkiviinan vaikuttaa liian kauan, muuten puun syyt turpoavat, eikä pintaa enään tahdo saada sileäksi hiotuksi. Jos kerros on hyvin paksu taikka vanha, voidaan väkiviinaan myöskin lisätä vähän ammoniakkia. Pehmiäminen käy silloin nopeammin, mutta työ käy myöskin vaivaloisemmaksi ja puun syitten turpoaminen helpommaksi. Monet pulituurit saattaa mukavasti raapia pois terävällä veitsellä, kuitenkin on perästäpäin pinnan peseminen väkiviinalla välttämätön.

Vesitäplien poistaminen lakeeratuista huonekaluista. Puuöljyä kaadetaan pieneen kuppiin, johon sitten vuolaan vähäisen valkoista vahaa. Tämä seos lämmitetään kunnes vaha on sulanut ja näin saadulla voiteella hangataan täplät aivan ohuesti. Lopuksi hierotaan pinta liinallisella rievulla, kunnes kiilto on saatu palautetuksi.

Verkaa tai nahkaa kiinnitetään pöytälevyille liisterillä, jota valmistetaan sekoittamalla yhteen 1 kg vehnä jauhoja, 4 ruokalusikallista hienonnettua hartsia ja 2 ruokalusikallista alunajauhoa. Seokseen kaadetaan kylmää vettä ja hämmennetään kunnes saadaan yhtenäinen, ohut velli, jossa ei saa olla mitään kokkareita. Astia asetetaan sitten kiehuvaan veteen kuumenemaan kunnes seos on muuttunut läpikuultavaksi, sakeaksi liisteriksi. Lopuksi kaadetaan massa toiseen astiaan, joka heti on kannella suljettava, jotta pinta ei pääse hyytymään. Tällä liisterillä sivellään pöytälevy aivan ohuesti ja kangas tai nahka levitetään päälle ja silitetään rullalla tai valssilla. Päät leikataan tasaisiksi vasta

Konttoritarpeita

Kirjepaperia &

Kirjekuoria - - -

suuri valikoima

Dahlbergin Paperikaupassa.

Aleksanterink. 15 &
P. Esplanadink. 23

Wilh. Andsténin

**Tehdas - - -
Osakeyhtiö**

Perustettu 1842

Tendas on yhä edelleen jo ennestäänkin suurenmoiseen, erilaisia malleja olevien kakluumiensa näyttelyyn lisännyt joukon komeita ja uusi-aikaisempia malleja, jotka ovat valmistetut useiden maamme etevimpien taiteilijain ja arkkitehtien piirustusten mukaan. Rakentava yleisö alkoon sentähden jättäkö käymättä näyttelyhuoneistoissamme tehtaalla. Raitiotieväunut seisahduttavat portille. Tilaukset suoritetaan heti. Hinnat kohtuulliset. Kustannusarvioita pyydettyessä.

Wilh. Andsténin
Tehdas Osakeyhtiö

**KANSIA
Kotitaiteen 1904**

vuoden vuosikertaa varten on saatavana lehden konttorissa. Hinta 1: 50.

**SUOMEN GUMMITEHDAS
OSAKEYHTIÖ HELSINGISSÄ**

suosittaa tuotteitaan:

Gummi-kalossia		Gummi-hihnoja eli remmiä
Gummi-urheilukenkkiä		Gummi-laattoja
Gummi-letkuja		Gummi-valssia
Gummi-venttiilejä		Gummi-renkaita ja raamia
Gummi-pallo s:a		Gummi-mattoja y. m.
		Tehtaan leima.

Block-, Miesreikä-, Tuks- ja Jenkin'in pakkauksia, n. k. Amerikkalaisista höyrypakkauksista — parasta kaupassa löytyvää — sekä valmistaa muutoin kaikkia gummi-alalle kuuluvia töitä pikaan ja huolekkaalla. Hintaluettelo lähetetään pyydettyessä vapaasti.

Higin Uusi Rautasänky-Tehdas

Polsa & Sjöstedt

Myymä: Aleksanterinkatu 50.
Puhelin 36 30

Valmistaa:

rautasänkyjä kaikkia eri malleja, myöskin tilauksen mukaan. - - Patjoja y. m. - - - - -

JULIUS TALLBERG.

VARASTO UUDENAIKAISIA HUONEKALUHELOJA

KULLATTUA KUPARIA, MESSINKIÄ, NIKKELIÄ Y. M.
ERI MALLEJA PIIRUSTUSTEN MUKAAN TOIMITETAAN MITÄ PIKIMMIN
TEHTAALTA

ERILAATUISIA HUONEKALULUKKOJA

ROKKALAN HYVÄKSI TUNNETTUA PEILLIASIA MÄÄRÄTYISSÄ SUURUUKSISSA SUORAAN TEHTAALTA

Torvia, Torvenosia, Pumppuja, hanoja y. m. varastossa. - Vesi-, lämpö- ja viemärijohtoja

Helsingissä ja maaseudulla toimittaa

A. B. Vesijohtoliike O. Y.

Vuorimiehenk. 29 — Helsinki. — Telefooni 33 18

Häkli Lallukka ja Kumpp.

Omistaja **Juho Lallukka.**
Tukkukauppa Wiipurissa

suosittaa muitten tavarainsa ohella
todellisesti
hyvää

Teetä,

ota on saatavana kaikissa hyvin
varustetuissa kauppapuodeissa.

Jokainen käärye on varustettu vieressä olevalla lemmalla
ja tavaramerkillä sekä sisältää tutkimustodistuksen. . .

Huomautamme, että meidän teekääryeemme
ovat täysipainoisia

Arabian Tehdas

suorittaa Pariisin maailman
näyttelyssä v. 1900 Kulta-
-- mitalilla palkittuja --

Kaakeli ja Takkaunia.

Suuri valikoima mallia löytyy va-
rastossa ja uusia tehdään tilausten
ja herrojen Arkkitehtien piirus-
tusten mukaan.

POHJOISMAIDEN OSAKEPANKKI

KAUPPAA JA TEOLLISUUTTA VARTEN

Perustettu 1872. . . . Omat varat Smk. 19,500,000: --

Pääkonttori Wiipuri.

Talletuskorko 4 1/2 0/0.
Juoksevantilinkorko 2 1/2 0/0.
Rahanperimisiä.
Rembursseja.
Matkakreditiivejä.
Lainoja.

Haarakonttorit

Helsinki	Käkisalmi
Hanko	Lappeenranta
Hamina	Maarianhamina
Heinola	Oulu
Hämeenlinna	Pori
Joensuu	Porvoo
Jyväskylä	Raahe
Kemi	Rauma
Kotka	Savonlinna
Kokkola	Sortavala
Kouvola	Tampere
Kristiinankaupunki	Turku
Kuopio	Uusikaupunki
	Waasa

Palovakuutus- Osakeyhtiö

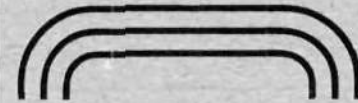
FENNIA

Unioonink. 30 - Helsingissä - Telef. 2 06
antaa palovakuutuksia kaikellaiselle kiin-
teelle ja irtaimelle omaisuudelle.

**Helsingin Uusi
Päpettehdas**

Omistaja W. Salven
Unioonink. 32.

Suurin valikoima koti- ja ulko-
maalaisia
Tapetteja - Reunuksia - Frii-
sejä - Rullakartineja - Li-
nolemia tunnetusti halpoi-
hin hintoihin.
Eriyhteisö uutuusia varten.
Näytteitä ilmaiseksi!

Keskinäinen

Henkivakuutusyhtiö

Suomi

Koko voitto jaetaan va-
kuttetuille. Suurin ko-
timainen henkivakuu-
tusyhtiö

Gust. Arvidsson'in

Kivipaino- Atelierin

Helsinki.

Helsinki.

kuivamisen jälkeen. Nahkaa
käytettäessä on tämä ensin
kostutettava.

Kumi ja nahka yhdistetään
toisiinsa niin, että yhteen lii-
tettävät kohdat ensin hanga-
taan lasipalalla mahdollisim-
man karkeiksi, jonka jälkeen
niille sivellään laimea kaut-
sukin rikkihiiliiliuos. Kum-
paankin tällä tavalla valmis-
tettuun pintaan valssataan
kiinni noin 1/4 mm:iä paksu
guttaperkalevy. Sitten puris-
tetaan molemmat pinnat yhteen
ja yhdyskohta pidetään
lämpimässä (ei kuumassa) puris-
timesta kunnes yhdistymis-
nen on täydellinen. — Erään
toisen menettelyn mukaan liuo-
tetaan 30 g hienoksi leikattua
kautsukia 140 g:aan rikki-
hiiltä noin 30 asteen lämmössä
vesihauteella. Sitäpaitsi sulatetaan
10 g kautsukia ja 15 g
hienonnettua hartsia sopi-
vassa lämmössä ja seokseen
lisätään 35 g tärpättiä. Kun
kautsukki on täydellisesti liu-
onnut, kaadetaan molemmat
liuokset yhteen ja seos kaa-
detaan ilmaa pitävästi suljet-
tuihin astioihin. Yhdistettävät
kohdat sivellään vastamaini-
tulla kitillä ja puristetaan lu-
jasti kokoon kunnes liitoskohta
on täydellisesti kuivunut. Jos
kittiä säilyttää ilmaapitävissä
astioissa, pysyy se käyttökel-
poisena kuinka kauan ta-
hansa.

Kutomateollisuuden har-
joittajain liitto. Kutoma-
teollisuuden edustajia Helsingistä,
Tampereelta, Forssasta,
Porista, Turusta ja Vaasasta
oli viime tiistai-iltana koolla
Tampereella ja päätettiin si-
loin lopullisesti perustaa Suomen
kutomateollisuuden harjoittajain liitto.
Sääntöehdotus esitettiin ja hyväksyttiin
ja on sen mukaan liiton tarkoitus
turvata työoloja kutomateollisuuden
alalla. Liitto alottaa toimintansa
heti kun säännöille on saatu vahvistus.

KOTITAIDE

ILMESTYY V:NA 1906

LAAJENNETTUNA JA

MAKSAA 9 MK.